

Remigiusz Sobański

"Österreichisches Archiv für Kirchenrecht", 22, 1971 : [recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 16/1-2, 309-310

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD CZASOPISM

ÖSTERREICHISCHES ARCHIV FÜR KIRCHENRECHT 22 (1971).

H. Schwen den wein w art. *Probleme um die soziale Sicherheit der Priester und Ordensleute* (s. 3—27) porusza problem zabezpieczenia materialnego na starość księży i zakonników. Autor zwraca uwagę, że zabezpieczenie takie obejmuje dziś prawie wszystkich obywateli w Austrii. Stawia przeto pytanie, czy nie należałoby objąć nim także księży i zakonników. Autor najpierw uzasadnia, dlaczego zagadnienie to torowało sobie na gruncie kościelnym drogę z tak dużymi oporami. Były to najpierw obawy przed kanonicznymi komplikacjami, jakie mogłyby wyniknąć z wprowadzenia do Kościoła modelu *pracownik — pracodawca*. Obawiano się rozluźnienia dyscypliny kościelnej. Wreszcie były wątpliwości, czy takie zabezpieczenie jest do pogodzenia z ideą ubóstwa. Schwen den wein wykazuje bezzasadność tych obaw. Rozważania prawnohistoryczne oraz zwrócenie uwagi na współczesne dojrzewanie w Kościele praw człowieka prowadzą go do odpowiedzi pozytywnej.

P. Wirth w art. *Gebührenordnung. Vorschläge für eine gemeinsame Kostenregelung der kirchlichen Gerichte in der Bundesrepublik Deutschland* (s. 28—41) postuluje ujednoczenie kosztów sądowych, które w NRF wahają się od 25 do 200 marek.

G. Weitling przedstawił artykuł *Kirche und Volk in Dänemark. Kirchliche Gesetzgebung und kirchliches Leben in Dänemark im 19. und 20. Jahrhundert* (s. 85—109). Celem tego artykułu jest przedstawienie podstawowych zasad duńskiego prawa wyznaniowego i sytuacji prawnej duńskiego kościoła narodowego. Kościół ewangelicko-luterski jest duńskim kościołem narodowym, ale nie jest kościołem państwowym. Państwo duńskie jest państwem bezwyznaniowym, wychodzi jednak z założenia, że jest jego obowiązkiem popieranie kościoła, do którego należy większa część ludności. Państwo wyznaje zasadę tolerancji religijnej: przynależność albo nieprzynależność do jakiegokolwiek kościoła nie może pozbawiać obywatela jakichkolwiek praw. Spod tej tolerancji jest wyjęty król, który w myśl obowiązującego prawa musi należeć do Kościoła ewangelicko-luterskiego. Chociaż kościół duński jest kościołem narodowym, a nie państwowym, to jednak jego struktura prawna nosi wszelkie cechy struktur kościoła państwowego.

J. Zuzek w art. *Hat die katholische Kirche die Jurisdiktion der orthodoxen Bischöfe nach dem zweiten Vatikanischen Konzil anerkannt oder nicht?* (s. 109—128) daje pozytywną odpowiedź na pytanie, czy Sobór Watykański II uznał władzę jurysdykcyjną biskupów prawosławnych. Przesłanki, na których autor opiera swą argumentację, to 1) nie

można twierdzić, że nie pozostają w dobrej wierze i konsekwentnie nie można o nich mówić jako o heretykach czy schizmatykach podległych karom kościelnym, 2) nie można zaprzeczyć, że — aczkolwiek w sposób niepełny — przynależą do Kościoła.

N. Grass przedstawił przyczynek do najnowszej historii kanonistyki w Austrii *Zur jüngsten kanonistischen Wissenschaftsgeschichte in Österreich unter und ob der Enns 1595 und 1609* (s. 273—290) zajął się zagadnieniem rozwodu w dwóch projektach prawa krajowego dwóch prowincji austriackich. Materiał wykorzystany przez autora jest tym ciekawszy, że chodzi o prawo prowincji, których władca był katolikiem.

Do dziedziny prawa wyznaniowego należy przyczynek H. Flattena *Zur Rechtsstellung des kölnner Priesterseminars. Konkordatsrechtliche Erwägungen zur Rechtslage im Land Nordrhein-Westfalen* (s. 290—299). Chodzi o zagadnienie, czy w świetle obowiązującego w NRF prawa wyznaniowego mogą w diecezjach, na których terenie znajdują się fakultety teologiczne, istnieć seminaria duchowne z pełnym programem studium teologicznego (a nie tylko służące przygotowaniu ascetyczno-praktycznemu).

Prawno-wyznaniową problematyką członkostwa Kościoła zajął się Chr. Link w art. *Kirchenrechtliche und staatskirchenrechtliche Fragen des kirchlichen Mitgliedschaftsrechts* (s. 299—322). Zagadnienie członkostwa Kościoła tkwi w szeregu układach odniesienia. Należy do ciekawszych zagadnień teologicznych, kanonicznych, a także w sferze prawa państwowego. Autor poświęca uwagę ciekawym i złożonym zagadnieniom, jakie z problemu przynależności do Kościoła wynikają dla prawa państwowego — w tym wypadku dla prawa NRF i Austrii. Punktem zapalnym całej problematyki, omawianej przez autora na tle szeregu konkretnych przykładów, jest podatek kościelny. Autor stoi na stanowisku, że zgłoszenie wobec władz państwowych wystąpienia z Kościoła (dla uwolnienia się od podatku kościelnego), jest tylko uwolnieniem się od konsekwencji prawa państwowego związanych z przynależnością do jakiegoś wyznania. Innym zaś problemem jest, czy władza kościelna zastosuje sankcje karne wobec takich osób — odnośnie do tego zagadnienia zajęła już stanowisko konferencja biskupów NRF. Autor kończy uwagę, że jurysprudencja świecka niewątpliwie zaostrzy spojrzenie kanonistów i teologów na to zagadnienie.

Ks. R. Sobański

PERIODICA DE RE MORALI CANONICA LITURGICA

Romae, Pontificia Universitas Gregoriana.

Vol. 60(1971) fasc. 4.

Zestaw artykułów tego zeszytu „Periodica” (podobnie jak i następnego: 1(72) zawiera referaty wygłoszone w ramach sympozjum kanoni-